

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi içtüzüğünün 96. ve 99'uncu maddeleri uyarınca Türkiye Cumhuriyeti Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı tarafından yazılı olarak yanıtlanması için gereğinin yapılmasını arz ederim.

İsmail Atakan ÜNVER
Karaman Milletvekili

Karaman ilinde şeker pancarı üretimi yapan çiftçiler, bu yıl uygulanan kota kısıtlama politikası nedeniyle ciddi mağduriyet yaşamaktadır. Kamuoyuna yansıyan bilgilere göre; Ereğli Şeker Fabrikası üretim sahasında faaliyet gösteren üreticilerin ek kotalarında %60'a varan, ana kotalarında ise yaklaşık %13 seviyesinde kesintiler yapılmış; buna karşın Türkşeker bünyesinde faaliyet gösteren Ilgın Şeker Fabrikası üretim sahasında kotalar korunarak 2023 yılı rekor üretim seviyesi olan 1.400.000 ton düzeyinde sabit tutulmuştur.

Bu tablo, üretimde başarı gösteren, verimliliği artıran ve rekor üretim gerçekleştiren çiftçilerin ödüllendirilmesi gerekirken, tam tersine cezalandırıldığını ortaya koymaktadır. Üretim planlamasını kota sistemine göre yapan çiftçiler; arazi hazırlığı, girdi maliyetleri, sulama yatırımları ve ekim organizasyonlarını bu kotalara güvenerek yapmaktadır. Kota düşüşleri ise sadece üretim planlarını değil, çiftçilerin ekonomik sürdürülebilirliğini, gelir güvenliğini ve borç ödeme dengelerini doğrudan sarsmaktadır.

2023 yılında Ağrı, Kars ve Erzurum Şeker Fabrikalarından Ereğli Şeker Fabrikası'na tahsis edilen yaklaşık 150 bin tonluk kotanın büyük oranda azaltılması ve devamında ana kotada yapılan kesintiler, bölge üreticisi açısından açık bir mağduriyet oluşturmıştır. Nitekim Karaman ilinin toplam pancar kotasının 2023 yılında 478 bin ton seviyesinden 2026 yılı itibarıyla 378 bin tona düşürülmesi, bölge tarımı açısından bir gerilemeye işaret etmektedir.

Bir yandan "yerli üretim", "tarımsal üretimin artırılması", "çiftçinin desteklenmesi" söylemleri kamuoyuna sunulurken; diğer yandan üretimi fiilen düşüren, çiftçiye üretimden soğutan ve verimli üretim bölgelerini cezalandıran kota uygulamaları hayata geçirilmektedir. Bu durum, tarım politikalarında söylem ile uygulama arasındaki açık çelişkiyi gözler önüne sermektedir.

Özellikle üretim kapasitesi, saha büyüklüğü ve altyapı açısından Türkşeker'e bağlı en büyük üretim merkezlerinden biri olan Ereğli Şeker Fabrikası'nın kotalarının düşürülmesi; sadece çiftçiye değil, kamusal üretim kapasitesini de zayıflatan bir tercih anlamına gelmektedir. Bu yaklaşım, üretimi teşvik eden değil, üretimi baskılayan ve daraltan bir tarım politikasının somut göstergesidir.

Bölgeler arasında farklı uygulamalar yapılması, bazı üretim sahalarının korunurken bazılarının sistematik biçimde daraltılması, tarım politikalarında adalet, eşitlik ve öngörülebilirlik ilkelerinin zedelendiğini ortaya koymaktadır. Kota politikalarının teknik değil, idari ve tercihe dayalı kararlarla şekillendiğine dair güçlü bir kamuoyu algısı oluşmuştur.

Bu nedenle söz konusu uygulamalar sadece bir kota düzenlemesi değil; Karaman çiftçisinin üretimden kopmasına, kırsal yoksulluğun derinleşmesine, tarımsal üretimde bölgesel dengesizliğin

artmasına ve tarımsal planlamanın güvenilirliğinin ortadan kalkmasına yol açan yapısal bir politika sorunu niteliği taşımaktadır. Üreteni cezalandıran, çiftçiyi belirsizlik içinde bırakan bu anlayışın kamu yararıyla bağdaşmadığı açıktır.

Bu çerçevede olmak üzere;

- 1- Ereğli Şeker Fabrikası sahasında üretim yapan çiftçilerin ek kotalarında %60'a, ana kotalarında %13'e varan kesintiler hangi objektif kriterlere göre yapılmıştır? Rekor üretim gerçekleştiren üreticilerin kotalarının düşürülmesinin gerekçesi nedir? Bu uygulama üretimi teşvik politikalarıyla nasıl bağdaşmaktadır?
- 2- Ilgın Şeker Fabrikası üretim sahasında kotalar 2023 yılı rekor üretim seviyesinde korunurken, Ereğli Şeker Fabrikası sahasında ciddi kesintilere gidilmesinin nedeni nedir? Bu durum bölgeler arasında çifte standart oluşturmakta mıdır?
- 3- 2023 yılında Ağrı, Kars ve Erzurum Şeker Fabrikalarından Ereğli Şeker Fabrikası'na tahsis edilen yaklaşık 150 bin tonluk kotaların %60 oranında azaltılmasının gerekçesi nedir?
- 4- Karaman ilinin toplam pancar kotasının 2023 yılında 478 bin ton iken 2026 yılı itibarıyla 378 bin tona düşürülmesinin bölge tarımı ve üretici gelirleri üzerindeki etkilerine ilişkin Bakanlığınızca yapılmış bir etki analizi bulunmakta mıdır? Kota düşüşü nedeniyle mağduriyet yaşayan çiftçilerin zararlarının telafi edilmesine yönelik bir düzenleme planlanmakta mıdır?
- 5- Ereğli Şeker Fabrikası'nın üretim sahası ve kapasite bakımından Türkşeker'e bağlı en büyük fabrikalardan biri olmasına rağmen kotalarının düşürülmesi, üretim kapasitesinin atıl bırakılması anlamına gelmekte midir?
- 6- Şeker pancarı üretiminde bölgesel adaleti sağlayacak, üretimi ödüllendiren ve verimliliği teşvik eden yeni bir kota politikası oluşturulması ve Karamanlı pancar üreticilerinin en azından geçen yılki kota miktarına yeniden ulaşması yönünde Bakanlığınızın çalışması bulunmakta mıdır?